

Струка (назив): Пољопривреда и прерада хране				
Занимање (назив): Агропроизвођач				
Предмет (назив): Друштвено подручје ИСТОРИЈА				
Опис (предмета): Општеобразовни				
Модул (наслов): Историја Срба				
Датум:	август, 2020. године	Шифра:	Редни број:	01
Сврха				
<ul style="list-style-type: none"> - да се ученици упознају са основним токовима историје српског народа, значајним идејама, процесима, појавама, догађајима и личностима; - да се код ученика развија осјећај родољубља, посебно осјећај љубави према слободарским традицијама српског народа и вриједностима српског културног наслеђа. 				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Основно знање, вјештине и ставови стечени у претходном образовању.				
Циљеви				
<ul style="list-style-type: none"> - стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свијести; - разумијевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; - развијање индивидуалног и националног идентитета; - стицање и проширивање знања, развијање вјештина и формирање ставова неопходних за разумијевање савременог свијета; - унапријеђивање функционалних вјештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вјештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумијевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); - оспособљавање за дјелотворно коришћење информационо-комуникационих технологија; - развијање свијести о потреби сталног усавршавања и свијести о важности његовања културно-историјске баштине. 				
Теме				

1. Срби у средњем вијеку
2. Српски народ од краја XV до почетка XIX вијека
3. Српски народ у борби за ослобођење и уједињење (1804–1878)

Теме и наставне јединице	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способен да:			
СРБИ У СРЕДЊЕМ ВИЈЕКУ - Досељавање Словена на Балканско полуострво - Српске државе у раном средњем вијеку - Стефан Немања и његово наслеђе - Свети Сава и аутокефална Српска црква - Србија као велика сила на Балкану - Босна од бана Кулина до Стефана II Котроманића - Крај Српског царства. Маричка и Косовска битка. - Успон Босне. Постанак Херцеговине - Држава српских деспота - Зета Балшића и Црнојевића - Пад српских држава	- опише начин живота старих Словена; - наведе узроке и посљедице сеобе Словена; - процијени значај ширења хришћанства и писмености међу Словенима; - опише дјелатност Тирила и Методија; - наброји српске територије, државе и најзначајније владаре у раном средњем вијеку; - опише свакодневни живот и ратове Стефана Немање; - објасни оснивање Хиландара; - процијени значај Светог Саве за српски народ; - објасни оснивање аутокефалне Српске цркве; - наведе узроке и	- покаже на карти прапостојбину старих Словена; - објасни на карти главне правце сеобе Словена; - анализира процес настанка и развоја феудалног друштва; - прикаже друштвене класе у средњем вијеку; - утврди процес изграђивања државности српских земаља; - разликује области унутар српског етничког простора; - анализира однос Византије према Србима; - објасни значај Стефана Немање као владара и родоначелника династије Немањића; - анализира узроке	- унаприједи знања о прошлости; - развија благонаклон однос према културно-историјском наслеђу; - развија способност да на основу различитих историјских извора реконструише и процјењује историјске догађаје по важности и даје свој критички став о тим догађајима; - разумије историјске коријене савремених политичких и друштвених промјена; - развија љубав за национални идентитет повезан са смислом за поштовање различитости; - унапређује позитиван став према промјенама и иновацијама; - изграђује способност реаговања на друштвено неприхватљиво понашање; - његује способност вредновања подвига и личног херојства; - афирмише спремност да превазиђе стереотипе и	Наставницима се препоручује да што више користе историјске изворе и литературу, као и корисне сајтове на интернету. То се односи на све наставне теме и наставне јединице. Такође, методичко-дидактичке препоруке су да се што мање користи фронтални облик рада, те да се примјењује активно учење, интерактивна настава, рад у групама, као и да се подстиче самосталност рада и креативност ученика. - припремити географске карте Европе и Балканског полуострва, као и историјске карте српских средњовјековних земаља и показати на картама: 1. територију коју су насељавали стари Словени прије сеобе, 2. правце њихове сеобе на Балканско полуострво, 3. простор на којем се до средине X вијека учврстила српска етничка свијест, 4. подјелу српских земаља на Србију (Рашку и Босну) и Приморске крајеве (Дукљу/Зету, Травунију/Требиње, Хум/Захумље и Паганију/Неретљанску област), 5. земље које је ујединио Стефан Немања, 6. правце ширења Србије у доба Немањића, 7. распад Српског царства, 8. правце ширења Босне у доба Котроманића, 9. правце надирања Турака и мјеста

<p>под Турке - Српска средњовјековна култура</p>	<p>посљедице сукоба око Немањиног наслеђа; - истакне значај привреде за развој државе Немањића; - опише главна обиљежја проглашења Српског царства и Српске патријаршије; - објасни да је Босна била област у саставу Србије; - повезује појаве и догађаје из историје средњовјековне Босне у односу на сусједне државе; - наведе узроке и посљедице распада Српског царства; - опише правце ширења Босне под краљем Твртком; - објасни како су владари Босне и странци називали становнике Босне; - поткријепи аргументима постанак Херцеговине; - опише државно и друштвено уређење српских земаља; - објасни поријекло и долазак Турака на Балканско полуострво; - именује мјеста и</p>	<p>српских ратова против сусједних држава; - покаже на карти правце ширења Србије за вријеме владавине краља Милутина и краља/цара Душана; - објасни узроке доношења Душановог законика; - наведе сличности и разлике између православног хришћанства и учења Цркве босанске; - објасни узроке преношења краљевства у Босну; - анализира посљедице Маричке и Косовске битке; - опише улогу кнеза Лазара, Вука Бранковића и Милоша Обилића и анализира различита тумачења њихове улоге; - објасни историјски значаја Видовдана; - анализира узроке и посљедице пада српских земаља под Турке; - истражи положај жена у српском</p>	<p>предрасуде; - подстиче способност разликовања чињеница од тумачења; - његује способност поштовања људских права и једнакости као основе за солидарност и одговорност; - развија критички однос према информацијама које објављују масовни медији; - развија одговорност за укључивање у процес доношења одлука.</p>	<p>најзначајнијих битака. - припремити и показати ликовне представе (копије фресака): Тирила и Методија, Стефана Немања, Светог Саве, краља Стефана Првовјенчаног, краља Милутина, краља Стефана Дечанског, цара Душана, кнеза Лазара Хребелјановића и деспота Стефана Лазаревића; - припремити и објаснити паное са родословима српских средњовјековних династија, посебно Немањића, Котроманића и Лазаревића; - припремити одломке из српских средњовјековних повеља и житија и прочитати их; - припремити Душанов законик, прочитати и анализирати чланове: 50, 53, 54, 94, 166, 171 и 172; - припремити <i>Похвалу кнезу Лазару</i> патријарха Данила III и текст натписа на мраморном стубу на Косову и прочитати њихове дијелове; - припремити одломке из епских народних пјесама преткосовског, косовског и покосовског циклуса и прочитати њихове дијелове; - припремити и показати слике цркве Светог Петра у Расу, Светог Михаила у Стону, као и манастира: Студенице, Хиландара, Жиче, Милешеве, Мораче, Пећке патријаршије, Грачанице, Високих Дечана, Раванице и Манасије/Ресаве; - припремити и показати слику, тј. фреску Бијелог Анђела из Милешеве, као и неколико страница Мирослављевог јеванђеља; - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће).</p> <p>Напомена:</p>
--	--	---	--	--

	<p>вријеме одигравања најзначајнијих битака између Срба и Турака;</p> <ul style="list-style-type: none"> - утврди положај Српске деспотовине и Зете; - наведе редослијед пада српских држава под Турске; - наброји српске династије у позном средњем вијеку; - утврди значај главних задужбина српских средњовјековних владара и најзначајније тековине српске средњовјековне културе. 	<p>народу током средњег вијека;</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје на фотографијама и цртежима рашку градитељску школу, српско-византијски стил и моравску градитељску школу. 		<p>За слабовиде ученике потребно је обезбиједити материјал за учење штампан увећаним црним тиском, према индивидуалним потребама. Обратити пажњу да је учионица добро освијетљена и да ученик у односу на школску таблу сједи на мјесту на којем ће постићи најбољу видну ефикасност.</p> <p>Слијепим ученицима је пожељно дозволити/омогућити да користе брајеву писаћу машину, лаптоп, диктафон или други уређај који му је од помоћи у праћењу наставе. Прилагодити индивидуалним потребама ученика начин провјере знања који ће наставнику пружити најбољи увид у ученички рад и постигнућа.</p>
<p>СРПСКИ НАРОД ОД КРАЈА XV ДО ПОЧЕТКА XIX ВИЈЕКА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Положај српског становништва у Османском царству - Пећка патријаршија (1557–1766) - Отпор Срба османској власти. Хајдуци и ускоци - Ратови хришћанских сила против Османског царства и велике сеобе Срба 	<ul style="list-style-type: none"> - опише правце турских освајања на тлу Европе током XVI и XVII вијека; - објасни положај српског становништва у Османском царству; - наведе најзначајније српске патријархе; - разликује хајдуке и ускоке; - анализира узроке ратова хришћанских сила против Османског царства; - именује ратове 	<ul style="list-style-type: none"> - објасни основне карактеристике државног и друштвеног уређења Османског царства; - наведе сличности и разлике између османског феудалног система и њему одговарајућег државног уређења; - истражи положај жена у Османском царству; - објасни процесе данка у крви и 		<ul style="list-style-type: none"> - припремити географску карту Средоземља и Балканског полуострва, као и одговарајуће историјске карте и показати на картама: <ol style="list-style-type: none"> 1. територију која је била обухваћена Османским царством, 2. територију која је била обухваћена Пећком патријаршијом, 3. нова духовна и културна средишта Срба; 4. територију која је била обухваћена Војном крајином. - припремити један од наведених историјских извора: <i>Молитва заспалом Господу</i> патријарха Арсенија III Чарнојевића, <i>Књигу о српским царевима и о турској војни против хришћанског цара и о заустелој земљи српској</i> Атанасија Даскала Србина, <i>Житија цара Уроша</i> Патријарха

<p>- Срби под хабзбуршком и млетачком влашћу - Дубровачка република</p>	<p>хришћанских сила против Османског царства; - опише значај Војне крајине; - објасни положај српског становништва у Хабзбуршком царству и Млетачкој републици; - анализира притисак хрватског племства и римокатоличке цркве на Србе; - наброји нове духовне центре српског народа; - објасни узроке успона Дубровника; - наведе најзначајније тековине српске културе ренесансе и барока и најзначајније представнике.</p>	<p>исламизације; - покаже на карти које територије је обухватала Пећка патријаршија; - анализира улогу Пећке патријаршије у очувању идентитета Срба; - даје критички став о узроцима спаљивања моштију Светог Саве; - објасни узроке сеоба Срба; - опише и покаже на карти правце Прве и Друге велике Сеобе Срба; - покаже на карти Војну границу; - анализира привилегије које су Срби добили у Хабзбуршкој монархији; - утврди особености положаја Дубровачке републике.</p>		<p>Пајсија Јањевца и <i>Влашке статуте</i>, и прочитати његове дијелове; - припремити и показати слике: Мехмеда Соколовића, патријарха Макарија Соколовића, патријарха Арсенија III Чарнојевића, патријарха Арсенија IV Јовановића Шакабенте, епископа Василија Јовановића (Светог Василија Острошког), Стојана Јанковића, Руђера Бошковића и Саве Поповића Текелије; - припремити одломке из епских народних пјесама хајдучког циклуса и ускочког циклуса и прочитати их; - припремити и показати слике фрушкогорских манастира, Сент Андреје, манастира: Тврдош, Житомислић, Рмањ, Гомионица, Озрен и Папраћа, затим неколико страница из издања Горажданске штампарије (1519), слике Чајничке Краснице (иконе Пресвете Богородице Чајничке), Старе српске цркве у Сарајеву, Гази Хусреф-бегове џамије у Сарајеву, Ферхад-пашине џамије у Бањој Луци, као и Дубровника; - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће). Напомена: За слабовиде ученике потребно је обезбиједити материјал за учење штампан увећаним црним тиском, према индивидуалним потребама. Обратити пажњу да је учионица добро освјетљена и да ученик у односу на школску таблу сједи на мјесту на којем ће постићи најбољу видну ефикасност. Слијепим ученицима је пожељно дозволити/омогућити да користе брајеву писаћу машину, лаптоп, диктафон или други уређај који му је од помоћи у праћењу наставе.</p>
---	--	--	--	---

				<p>Прилагодити индивидуалним потребама ученика начин провјере знања који ће наставнику пружити најбољи увид у ученички рад и постигнућа.</p>
<p>СРПСКИ НАРОД У БОРБИ ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ И УЈЕДИЊЕЊЕ (1804–1878)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Србија од 1804. до 1878. године - Стварање државе у Црној Гори - Буне и устанци Срба у Босни и Херцеговини против турске власти (до 1878) - Срби у Јужној Угарској. Српска Војводина 	<ul style="list-style-type: none"> - опише прилике у Београдском пашалуку уочи Српске револуције; - објасни узроке, главне токове и посљедице Српске револуције; - наведе најзначајније битке и личности Српске револуције; - опише политичке и друштвене прилике у Кнежевини Србији; - процијени улогу Српске православне цркве у стварању државе у Црној Гори; - објасни улогу Петра I и Петра II Петровића Његоша; - наведе узроке буна и устанака Срба у Босни и Херцеговини; - наброји буне и устанке Срба у Босни и Херцеговини до 1878; - покаже на карти подручја у Босни и 	<ul style="list-style-type: none"> - анализира историјски значај Српске револуције; - наведе сличности и разлике између Првог и Другог српског устанка; - анализира сличности и разлике између личности и политике Карађорђа и Милоша Обреновића; - објасни изградњу државности Србије и Црне Горе; - даје критички став о српском националном покрету у Босни и Херцеговини; - истражи рад и дјело Стаке Скендерове; - објасни међународни значај Велике источне кризе; - критички вреднује резултате Берлинског конгреса; 		<ul style="list-style-type: none"> - припремити географску карту Балканског полуострва, као и одговарајуће историјске карте и показати на картама: 1. територију која је била обухваћена Српском револуцијом, 2. ширење територије Србије до 1878, 3. ширење територије Црне Горе до 1878, 4. подручја у Босни и Херцеговини која су била обухваћена бунама и устанцима до 1878, - припремити и показати слике, односно фотографије: Карађорђа, хајдук Вељка Петровића, Стевана Синђелића, проте Матеје Ненадовића, кнеза Милоша Обреновића, Доситеја Обрадовића, Вука Караџића, Илије Гарашанина, кнеза Александра Карађорђевића, кнеза Михаила Обреновића, Петра I Петровића Његоша, Петра II Петровића Његоша, кнеза Данила Петровића Његоша, Петра Поповића Пеције, Луке Вукаловића, Голуба Бабића, Светозара Милетића, - припремити једну од епских народних пјесама циклуса ослобођења Србије или циклуса ослобођења Црне Горе и прочитати њене дијелове. Као алтернативу, припремити пјесму <i>Востани Србије</i> Доситеја Обрадовића или <i>Посвету праху оца Србије</i> Петра II Петровића Његоша, и прочитати њене дијелове; - припремити и прочитати текстове Вука Караџића о стању уочи Српске револуције; - припремити текст Хатишефира из 1830, прочитати и анализирати чланове: 1, 2, 6 и 15;

	<p>Херцеговини која су била захваћена бунама и устанцима;</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише положај Срба у Јужној Угарској и објашњава тековине њихове културе; - процјењује узроке и посљедице стварања Српске Војводине; - опише ослободилачке ратове Србије и Црне Горе 1875–1878; 			<ul style="list-style-type: none"> - припремити Устав Србије из 1835. (Сретењски устав), прочитати и анализирати чланове: 111, 118 и 119. - припремити Законик кнеза Данила из 1855, прочитати и анализирати чланове 1 и 95. - припремити, прочитати и анализирати прогласе устаничких четовођа о уједињењу Босне са Србијом и Херцеговине са Црном Гором; - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће). <p>Напомена: За слабовиде ученике потребно је обезбиједити материјал за учење штампан увећаним црним тиском, према индивидуалним потребама. Обратити пажњу да је учионица добро освијетљена и да ученик у односу на школску таблу сједи на мјесту на којем ће постићи најбољу видну ефикасност. Слијепим ученицима је пожељно дозволити/омогућити да користе брајеву писаћу машину, лаптоп, диктафон или други уређај који му је од помоћи у праћењу наставе. Прилагодити индивидуалним потребама ученика начин провјере знања који ће наставнику пружити најбољи увид у ученички рад и постигнућа.</p>
--	---	--	--	---

Интеграција

- Српски језик
- Географија
- Православна вјеронаука
- Култура религија
- Информатика

Извори и литература

- Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске;
- Мира Шобот, Бранка Штрбац, Есад Заховић, *Историја за 1. разред средњих стручних школа осим занимања пословн-правни техничар, туристички техничар и угоститељско-кулинарски техничар*, ЗУНС Источно Сарајево
- Благојевић Милош, *Србија у доба Немањића*, Београд 1989.
- Благојевић Милош и Медаковић Дејан, *Историја српске државности, I, Од настанка првих држава до почетка српске националне револуције*, Нови Сад 2001.
- Богдановић Димитрије, *Књига о Косову*, Београд 2006.
- Васић Милан, *Исламизација на Балканском полуострву*, Изабрана дјела Милана Васића, I, (приредио Раде Михаљчић), Бања Лука – Источно Сарајево 2005.
- Веселиновић Андрија и Љушић Радош, *Српске династије*, Београд – Нови Сад 2001.
- *Грађа о прошлости Босне, I–X*, Бања Лука 2008–2018.
- Екмечић Милорад, *Дуго кретање између клања и орања: историја Срба у новом веку 1492–1992*, Београд 2007.
- Екмечић Милорад, *Срби на историјском раскршћу*, Београд 1999.
- *Енциклопедија Републике Српске, 1*, Бања Лука 2017;
- *Енциклопедија Републике Српске, 2*, Бања Лука 2018.
- *Знаменита документа за историју српског народа 1538–1918*. (приредили Дејан Микавица, Владан Гавриловић и Горан Васин), Нови Сад 2007.
- Исаиловић Невен, *Помени српског имена у средњовековним босанским исправама*, Српско писано наслеђе и историја средњовјековне Босне и Хума, Бања Лука – Источно Сарајево 2018, 261–282.
- *Историја српског народа* (група аутора), I–VI, Београд 1994.
- *Историјски атлас* (главни редактор Милош Благојевић), Београд 2011.
- Крестић Василије, *Историја Срба у Хрватској и Славонији 1848–1914*, Београд 1995.
- *Лексикон градова и тргова средњовековних српских земаља*, Београд 2010.
- Љушић Радош, *Историја српске државности, II, Србија и Црна Гора нововековне српске државе*, Нови Сад 2001.
- Максимовић Љубомир, *Византијски свет и Срби*, Београд 2009.
- Микавица Дејан, Васин Горан и Нинковић Ненад, *Историја Срба у Црној Гори 1496–1918*, Нови Сад 2013.
- Микавица Дејан, Лемајић Ненад, Васин Горан и Нинковић Ненад, *Срби у Хабзбуршкој монархији од 1526. до 1918*, I–II, Нови Сад 2016.
- Михаљчић Раде, *Јунаци косовске легенде*, Београд 1989.
- Михаљчић Раде, *Крај Српског царства*, Београд 1975.
- Мишић Синиша, *Историјска географија српских земаља у средњем веку*, Београд 2013.
- *Нова историја српског народа* (приредио Душан Т. Батаковић), Београд 2000.
- Самарцић Радован, *Мехмед Соколовић*, Београд 1971.
- Слијепчевић Ђоко, *Историја Српске православне цркве*, I–III, Београд 2002.
- *Стари српски архив, I–XV*, Београд 2002–2016.
- Ћоровић Владимир, *Хисторија Босне*, Београд 1940.
- Ферјанчић Божидар, *Византија и Јужни Словени*, Београд 2009.
- Цвијић Јован, *Балканско полуострво и јужнословенске земље*, Београд 2011.

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.

Струка (назив): Пољопривреда и прерада хране				
Занимање (назив): Агропроизвођач				
Предмет (назив): Друштвено подручје ИСТОРИЈА				
Опис (предмета): Општеобразовни				
Модул (наслов): Историја Срба				
Датум:	август, 2020. године	Шифра:	Редни број:	02
Сврха				
<ul style="list-style-type: none"> - да се ученици упознају са основним токовима историје српског народа, значајним идејама, процесима, појавама, догађајима и личностима; - да се код ученика развија осјећај родољубља, посебно осјећај љубави према слободарским традицијама српског народа и вриједностима српског културног наслеђа. 				
Специјални захтјеви / Предуслови				
Основно знање, вјештине и ставови стечени у претходном образовању.				
Циљеви				
<ul style="list-style-type: none"> - стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свијести; - разумијевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности; - развијање индивидуалног и националног идентитета; - стицање и проширивање знања, развијање вјештина и формирање ставова неопходних за разумијевање савременог свијета; - унапријеђивање функционалних вјештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вјештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумијевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога); - оспособљавање за дјелотворно коришћење информационо-комуникационих технологија; - развијање свијести о потреби сталног усавршавања и свијести о важности његовања културно-историјске баштине. 				
Теме				

4. Српски народ у борби за ослобођење и уједињење (1878–1918)
 5. Српски народ у југословенској држави (1918–1991)
 6. Република Српска, Босна и Херцеговина и простор бивше Југославије на крају XX и почетку XXI вијека

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
<p>СРПСКИ НАРОД У БОРБИ ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ И УЈЕДИЊЕЊЕ (1878–1918)</p> <p>- Србија од 1878. до 1912. године - Црна Гора од 1878. до 1912. године - Срби у Аустроугарској монархији - Босна и Херцеговина под аустроугарском управом - Срби у Турском царству. Балкански ратови - Срби у Првом свјетском рату (1914–1918)</p>	<p>- упореди различите аспекте политичких и друштвених прилика у Србији и Црној Гори 1878–1912; - наброји најзначајније владаре српских нововјековних династија; - опише положај Срба у Хрватској, Славонији и Далмацији; - објасни хрватску политику и идеологију према Србима и шта је сачувано од те идеологије данас; - наведе циљеве аустроугарске политике у Босни и Херцеговини; - објасни узроке отпора Срба аустроугарској политици у Босни и</p>	<p>- објасни историјске коријене правашке идеологије према српском народу; - даје критички осврт на покушај стварања „босанске нације” и разлоге њеног неуспјеха; - објасни узроке појаве Младе Босне; - анализира ставове представника Младе Босне; - опише међународни контекст Балканских ратова; - објасни и критички анализира Сарајевски атентат; - тумачи мотиве аустроугарске ратне политике према Србији и српском националном покрету; - упореди карактеристичне</p>	<p>- унаприједи знања о прошлости; - развија благонаклон однос према културно-историјском наслеђу; - развија способност да на основу различитих историјских извора реконструише и процјењује историјске догађаје по важности и даје свој критички став о тим догађајима; - разумије историјске коријене савремених политичких и друштвених промјена; - развија љубав за национални идентитет повезан са смислом за поштовање различитости; - унапређује позитиван став према промјенама и иновацијама; - изграђује способност реаговања на друштвено неприхватљиво понашање; - његује способност вредновања подвига и личног херојства; - афирмише спремност да превазиђе стереотипе и</p>	<p>Наставницима се препоручује да што више користе историјске изворе и литературу, као и корисне сајтове на интернету. То се односи на све наставне теме и наставне јединице. Такође, методичко-дидактичке препоруке су да се што мање користи фронтални облик рада, те да се примјењује активно учење, интерактивна настава, рад у групама, као и да се подстиче самосталност рада и креативност ученика.</p> <p>- припремити географску карту Балканског полуострва, као и одговарајуће историјске карте и показати на картама: 1. мјеста најзначајнијих битака од 1912. до 1918. 2. правце повлачења српске војске, а затим и ослобођења Србије и јужнословенских области; 3. територију Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца 1918. - припремити и показати слике, односно фотографије: Петра Кочића, краља Александра Обреновића, краља Николе Петровића Његоша, краља Петра I Карађорђевића, Гаврила Принципа, Николе Пашића, војводе Радомира Путника, војводе Степе Степановића, војводе Живојина Мишића, војводе Петра Бојовића, Милунке Савић и мајора Драгутина Гавриловића. - припремити, прочитати и анализирати запажања Анте Старчевића о Србима;</p>

	<p>Херцеговини; - опише узроке, главне токове и последице Балканских ратова 1912–1913; - издвоји главна збивања (битке, дешавања у позадини, односи са савезницима) у рату Србије и Црне Горе против Централних сила 1914–1918; - именује најзначајније српске војсковође и најистакнутије жене од 1912. до 1918; - наброји облике терора аустроугарских власти против својих поданика Срба, нарочито у Босни и Херцеговини; - истражи и представи податке о најважнијим догађајима, појавама и личностима завичајне историје Првог свјетског рата.</p>	<p>примјере који осликавају положај становништва у окупираној Србији и Црној Гори; - објасни циљеве политике терора Аустроугарске према својим поданицима Србима, нарочито у Босни и Херцеговини; - дефинише и појашњава југословенску идеју; - објасни процес стварања југословенске државе у рату; - критички процијени, на основу извора, улогу Србије у стварању југословенске државе; - покаже на карти земље које су ушле у састав југословенске државе; - анализира статистичке податке о страдању Србије и Срба у рату у односу на друге државе и народе.</p>	<p>предрасуде; - подстиче способност разликовања чињеница од тумачења; - његује способност поштовања људских права и једнакости као основе за солидарност и одговорност; - развија критички однос према информацијама које објављују масовни медији; - развија одговорност за укључивање у процес доношења одлука.</p>	<p>- припремити текст Првог царског меморандума Срба у Босни и Херцеговини из 1896, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити и објаснити паное са родословима српских нововјековних династија: Карађорђевића, Обреновића и Петровић-Његоша; - припремити и показати државна знамења (заставе и грбове) Србије и Црне Горе; - припремити текст Аустроугарског ултиматума Србији 23. јула 1914, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст одговора Србије 25. јула 1914. на ултиматум, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст прогласа регента Александра 29. јула 1914, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст прогласа краља Николе 6. августа 1914, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Нишке декларације 7. децембра 1914, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити наређење мајора Гавриловића о одбрани Београда 1915. и прочитати га; - припремити текст Одлуке Велике народне скупштине Војводине 25. новембра 1918, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Одлука Велике народне скупштине српског народа у Црној Гори 26. новембра 1918, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст прогласа Народног вијећа из Бањалучке о уједињењу са Србијом 27. новембра 1918, прочитати га и анализирати; - припремити текст о проглашењу Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца 1. децембра 1918, прочитати и анализирати његове дијелове;</p>
--	--	---	--	--

				<p>- припремити и показати неке од фотографија из ослободилачких ратова од 1912. до 1918;</p> <p>- за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће).</p> <p>Напомена:</p> <p>За слабовиде ученике потребно је обезбиједити материјал за учење штампан увећаним црним тиском, према индивидуалним потребама. Обратити пажњу да је учионица добро освјетљена и да ученик у односу на школску таблу сједи на мјесту на којем ће постићи најбољу видну ефикасност.</p> <p>Слијепим ученицима је пожељно дозволити/омогућити да користе брајеву писаћу машину, лаптоп, диктафон или други уређај који му је од помоћи у праћењу наставе. Уколико је могуће, користити макете и рељефне географске карте.</p> <p>Прилагодити индивидуалним потребама ученика начин провјере знања који ће наставнику пружити најбољи увид у ученички рад и постигнућа.</p>
<p>СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ (1918–1991)</p> <p>- Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца (1918–1929)</p> <p>- Краљевина Југославија (1929–1941)</p> <p>- Друштво, привреда и</p>	<p>- објасни политичке прилике у којима је донесен Видовдански устав;</p> <p>- опише одлике централистичке и федералистичке концепције уређења државе;</p> <p>- наведе узроке и посљедице личног</p>	<p>- анализира социјалну, вјерску и националну структуру становништва југословенске државе на основу резултата пописа становништва 1921. и 1931. године;</p> <p>- упореди по сличностима и</p>		<p>- припремити географску карту Југославије, као и одговарајуће историјске карте и показати на картама:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. административно-територијалну подјелу Краљевине Југославије из 1929, 2. окупаторску подјелу Југославије 1941, 3. мапу геноцида над Србима у НДХ, са најзначајнијим стратиштима и логорима, 4. мјеста највећих битака, 5. административно-територијалну подјелу социјалистичке Југославије.

<p>култура југословенске краљевине</p> <ul style="list-style-type: none"> - Слом Југославије у Априлском рату 1941. и његове последице - Независна Држава Хрватска и њена политика геноцида над Србима, Јеврејима и Ромима (1941-1945) - Антифашистички покрети отпора и рат у Југославији (1941-1945) - Карактер и последице рата у Југославији - Учвршћивање комунистичке власти по совјетском моделу (1945-1948) - Вријеме преображаја (1948-1974) - Вријеме кризе (1974-1991) - Привредни, друштвени и културни развој 	<p>режима краља Александра I Карађорђевића;</p> <ul style="list-style-type: none"> - наброји унутрашње непријатеље Краљевине Југославије који су радили на њеном рушењу; - објасни међународни положај југословенске државе; - именује најважније личности политичког, културног, научног и вјерског живота; - прикупи и представи податке о наслеђу југословенске краљевине у свом завичају; - објасни узроке и последице слома Југославије у Априлском рату; - анализира и утврђује узроке формирања НДХ; - објасни и поткрепљује аргументима узроке и последице геноцида над Србима у НДХ (1941-1945); - опише холокауст (геноцид над Јеврејима) и геноцид над Ромима у НДХ; 	<p>разликама најважније политичке странке у Краљевини СХС;</p> <ul style="list-style-type: none"> - критички процијени историјску улогу краља Александра I Карађорђевића; - анализира, на основу извора, најважније одредбе Споразума Цветковић–Мачек; - упореди по сличностима и разликама аграрно (традиционално) и индустријско (модерно) друштво; - процјењује и поткрепљује аргументима тезе за и против војног пуча од 27. марта 1941; - анализира и утврђује допринос српског народа и Југославије побједи Антифашистичке коалиције; - даје критичку процјену политике великих сила према Југославији; - истражи акцију Диане Будисављевић и њен значај; - опише завршне борбе за ослобођење 		<ul style="list-style-type: none"> - припремити и показати фотографије: краља Александра I Карађорђевића, кнеза Павла Карађорђевића, Милана Стојадиновића, Стјепана Радића, Владка Мачека, Анте Павелића, Драгољуба Михаиловића, Милана Недића, Јосипа Броза Тита и Николаја Велимировића. - припремити текст Устава Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца 28. јуна 1921. (Видовдански устав), прочитати и анализирати чланове: 1, 3, 5 и 15. - припремити текст Прокламације краља Александра 6. јануара 1929, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Закона о називу и подели Краљевине на управна подручја 3. октобра 1929, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Октоисаног устава 3. септембра 1931, прочитати и анализирати чланове: 1, 2, 29 и 116; - припремити текст Споразума Цветковић – Мачек 23. августа 1939, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст запажања британског премијера Винстона Черчила о 27. марту 1941. у Југославији, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Хитлерове одлуке о уништењу Југославије као државе 27. марта 1941, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст прогласа о успостављању НДХ 10. априла 1941, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Законске одредбе за обрану народа и државе 17. априла 1941, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Законске одредбе о забрани ћирилице 25. априла 1941, прочитати је и анализирати;
--	---	---	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - наброји најзначајније логоре и стражишта у НДХ; - упореди по сличностима и разликама циљеве и стратегије борбе партизанског и четничког покрета; - наведе најзначајније ратне операције на југословенском ратишту; - покаже на карти мјеста и просторе најважнијих ратних збивања; - именује најистакнутије личности, мушкарце и жене, у рату на простору окупиране Југославије; - наведе најистакнутије ставараоце на пољу умјетности; - истражи и представи податке о ратним збивањима и свакодневном животу у свом завичају током рата; - наведе главне друштвене, политичке, економске и културне одлике периода 1945-1948. у 	<p>Југославије;</p> <ul style="list-style-type: none"> - изабере примјере окупаторског и квислиншког терора у Југославији; - критички анализира фотографије из Другог свјетског рата; - указује на политику обрачуна комунистичке власти са идеолошким неистомишљеницима; - анализира југословенску политику несврстаности у контексту међународних односа у Европи и свијету; - повеже кризе социјалистичке Југославије са процесом њене децентрализације и дезинтеграције; - анализира историјску улогу Јосипа Броза Тита; - упореди различите аспекте друштва и издвоји примјере који репрезентују друштвену, привредну и политичку кризу у осамдесетим годинама 20. вијека; 		<ul style="list-style-type: none"> - припремити текст Министарске наредбе о називу „грчко-источне вјере” 18. јула 1941, прочитати га и анализирати; - припремити текстове говора које су одржали Миле Будак и Виктор Гутић, у којима позивају на уништење Срба, прочитати их и анализирати; - припремити текст одлука Другог засједања АВНОЈ-а 29. и 30. новембра 1943, прочитати и анализирати њихове дијелове; - припремити текст писма Јосипа Броза Тита упућеног Стаљину 5. јула 1944, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Устава ФНРЈ из 1946, прочитати и анализирати чланове: 1, 2, 6 и 9. - припремити текст Слободана Јовановића о Јосипу Брозу Титу из 1954, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Устафа СФРЈ из 1974, прочитати и анализирати чланове: 1, 2 и 3. - припремити и показати државна знамења (заставе и грбове) Краљевине СХС/Југославије, социјалистичке Југославије и њених република, као и текст државних химни; - припремити и показати неке од фотографија из југословенске државе од 1918. до 1991, а посебно из периода од 1941. до 1945; - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће). <p>Напомена: За слабовиде ученике потребно је обезбиједити материјал за учење штампан увећаним црним тиском, према индивидуалним потребама. Обратити пажњу да је учионица добро освијетљена и да ученик у односу на школску табулу сједи на мјесту на којем ће постићи</p>
--	--	--	--	---

	<p>Југославији;</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише узроке и последице сукоба Југославије са СССР-ом 1948. године; - наброји правце масовних миграција становништва; - објасни положај вјерских заједница; - наведе најважнија достигнућа у областима привреде, школства, здравства, науке, културе и спорта; - препозна примјере наслеђа социјалистичког периода у свом завичају. 	<ul style="list-style-type: none"> - објасни последице индустријализације Југославије; - опише промјене у положају жена у друштву; - препозна промјене у свакодневном животу становника градова и села. 		<p>најбољу видну ефикасност.</p> <p>Слијепим ученицима је пожељно дозволити/омогућити да користе брајеву писаћу машину, лаптоп, диктафон или други уређај који му је од помоћи у праћењу наставе.</p> <p>Уколико је могуће, користити макете и рељефне географске карте.</p> <p>Прилагодити индивидуалним потребама ученика начин провјере знања који ће наставнику пружити најбољи увид у ученички рад и постигнућа.</p>
<p>РЕПУБЛИКА СРПСКА, БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА И ПРОСТОР БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ НА КРАЈУ XX И ПОЧЕТКУ XXI ВИЈЕКА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пропаст Југославије. Ратови за југословенско наслеђе - Србија и Црна Гора на крају XX и почетку XXI вијека - Грађански рат у 	<ul style="list-style-type: none"> - опише унутрашње и спољне узроке пропасти Југославије; - процијени основне чињенице о пропасти Југославије; - наведе узроке, главне токове и последице грађанског рата у БиХ; - наброји најважније датуме и догађаје у стварању Републике Српске; - наведе најзначајније личности у стварању 	<ul style="list-style-type: none"> - критички процијени представе о Србима у иностраном јавном мњењу у вријеме ратова за југословенско наслеђе; - издвоји главне фазе у развоју Србије и Црне Горе на крају XX и почетку XXI вијека; - анализира промјене броја и положаја Срба изван Србије и Републике Српске 		<ul style="list-style-type: none"> - припремити географске карте Југославије и Босне и Херцеговине; - припремити и показати карту Републике Српске Крајине; - припремити и показати карту Републике Српске уочи 1995; - припремити и показати карту Босне и Херцеговине по Дејтонском споразуму 1995; - припремити и показати фотографије: Слободана Милошевића, Фрање Туђмана, Алије Изетбеговића, Радована Караџића и Ратка Младића. - припремити текст <i>Исламске декларације</i> Алије Изетбеговића, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Одлуке о оснивању

<p>Босни и Херцеговини (1992–1995). Стварање Републике Српске - Република Српска у дејтонској Босни и Херцеговини</p>	<p>Републике Српске; - објасни улогу Војске Републике Српске у стварању Републике Српске; - наброји корпусе Војске Републике Српске; - издвоји главне фазе у развоју Републике Српске и дејтонске Босне и Херцеговине после 1995; - препозна и дефинише циљеве три националне политике у БиХ; - истражи и представи податке о најважнијим збивањима завичајне историје у вријеме Републике Српске.</p>	<p>послије 1991. године; - критички анализира улогу Хашког трибунала; - упореди по сличностима и разликама свакодневни живот почетком XXI вијека са свакодневним животом у доба социјализма; - истражи положај жена у Републици Српској.</p>		<p>Скупштине српског народа у Босни и Херцеговини 24. октобра 1991, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Декларације о проглашењу Републике српског народа Босне и Херцеговине 9. јануара 1992, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Устава Српске Републике Босне и Херцеговине 28. фебруара 1992, прочитати и анализирати чланове: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 и 9; - припремити текст Одлуке о формирању Војске Републике Српске 12. маја 1992, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити текст Анекса IV Дејтонског споразума – Устава Босне и Херцеговине 21. новембра 1995, прочитати и анализирати чланове: 3, 4, 5 и 6. - припремити текст Милорада Екмечића о Републици Српској, прочитати и анализирати његове дијелове; - припремити и показати знамења (заставе и грбове) СР Југославије, Србије, Црне Горе, Хрватске, Републике Српске Крајине, Босне и Херцеговине и Републике Српске, као и текстове химни Србије и Републике Српске; - припремити и показати неке од фотографија из Одбрамбено-отаџбинског рата 1992–1995. и НАТО агресије на СР Југославију 1999; - за рјешавање аналитичких и истраживачких задатака, ученицима препоручити употребу корисних сајтова на интернету (ови задаци се могу радити у току наставе или се могу задати за рад код куће). Напомена: За слабовиде ученике потребно је обезбиједити материјал за учење штампан увећаним црним тиском, према индивидуалним потребама.</p>
---	--	--	--	---

				<p>Обратити пажњу да је учионица добро освијетљена и да ученик у односу на школску таблу сједи на мјесту на којем ће постићи најбољу видну ефикасност.</p> <p>Слијепим ученицима је пожељно дозволити/омогућити да користе брајеву писаћу машину, лаптоп, диктафон или други уређај који му је од помоћи у праћењу наставе.</p> <p>Уколико је могуће, користити макете и рељефне географске карте.</p> <p>Прилагодити индивидуалним потребама ученика начин провјере знања који ће наставнику пружити најбољи увид у ученички рад и постигнућа.</p>
--	--	--	--	--

Интеграција

- Српски језик
- Географија
- Православна вјеронаука
- Култура религија
- Информатика

Извори и литература

- Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске;
- Мира Шобот, Бранка Штрбац, Есад Заховић, *Историја за 1. разред средњих стручних школа осим занимања пословн-правни техничар, туристички техничар и угоститељско-кулинарски техничар*, ЗУНС Источно Сарајево
- Веселиновић Андрија и Љушић Радош, *Српске династије*, Београд – Нови Сад 2001.
- Guskova Jelena, *Istorija jugoslovenske krize 1990–2000*, I–II, Beograd 2003.
- Димић Љубодраг, *Историја српске државности*, III, *Србија у Југославији*, Нови Сад 2001.
- Димић Љубодраг, *Културна политика Краљевине Југославије 1918–1941*, I–III, Београд 1997.
- *Документа о геноциду над Србима у Босни и Херцеговини од априла до августа 1941.* (приредио Здравко Антонић), Бања Лука – Српско Сарајево 2001.
- Ђурић Мишина Вељко, *Голгота Српске православне цркве 1941–1945*, Београд 1997.
- Екмечић Милорад, *Дуго кретање између клања и орања: историја Срба у новом веку 1492–1992*, Београд 2007.
- Екмечић Милорад, *Историјске и стратешке основе Републике Српске*, Република Српска – петнаест година постојања и развоја, Бања Лука 2007, 37–61.
- Екмечић Милорад, *Срби на историјском раскрићу*, Београд 1999.
- *Енциклопедија Републике Српске*, 1, Бања Лука 2017;

- *Енциклопедија Републике Српске*, 2, Бања Лука 2018.
- *Знаменита документа за историју српског народа 1538–1918*. (приредили Дејан Микавица, Владан Гавриловић и Горан Васин), Нови Сад 2007.
- *Историја српског народа* (група аутора), I–VI, Београд 1994.
- *Историјски атлас* (главни редактор Милош Благојевић), Београд 2011.
- *Jugoslavija 1918–1988: tematska zbirka dokumenata* (priredili Branko Petranović i Momčilo Zečević), Beograd 1988.
- Кољанин Милан, *Идеологија и политика уништења Срба у НДХ*, Војноисторијски гласник, 1, Београд 2011, 66–91.
- *Косово и Метохија у великоалбанским плановима 1878–2000*. (група аутора), Београд 2001.
- Краљачић Томислав, *Калајев режим у Босни и Херцеговини 1882–1903*, Сарајево 1987.
- Крестић Василије, *Геноцидом до велике Хрватске*, Београд 2015.
- Крестић Василије, *Историја Срба у Хрватској и Славонији 1848–1914*, Београд 1995.
- Љушић Радош, *Историја српске државности, II, Србија и Црна Гора нововековне српске државе*, Нови Сад 2001.
- Микавица Дејан, Васин Горан и Нинковић Ненад, *Историја Срба у Црној Гори 1496–1918*, Нови Сад 2013.
- Микавица Дејан, Лемајић Ненад, Васин Горан и Нинковић Ненад, *Срби у Хабзбуршкој монархији од 1526. до 1918*, I–II, Нови Сад 2016.
- Микић Ђорђе, *Austrougarska ratna politika u Bosni i Hercegovini 1914–1918*, Banja Luka 2011.
- Мирковић Јован, *Злочини над Србима у Независној Држави Хрватској: фотомонографија*, Београд 2014.
- Николић Коста, *Историја Равногорског покрета 1941–1945*, I–III, Београд 1999.
- *Нова историја српског народа* (приредио Душан Т. Батаковић), Београд 2000.
- Petranović Branko, *Istorija Jugoslavije 1918–1988*, I–III, Beograd 1988.
- Petranović Branko, *Srbija u Drugom svetskom ratu 1939–1945*, Beograd 1992.
- *Република Српска у Одбрамбено-отаџбинском рату* (група аутора), Бања Лука 2018.
- Слијепчевић Ђоко, *Историја Српске православне цркве*, I–III, Београд 2002.
- *Srbi u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj: izabrana dokumenta* (priredili Nikola Živković i Petar Kačavenda), Beograd 1998.
- Торовић Владимир, *Црна књига: патње Срба Босне и Херцеговине за време Светског рата 1914–1918*, Бања Лука 2014.

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.